

Reisverslag Servië

maart, 2024

Stichting Mara Nederland

Introductie

Van 28 maart tot en met 2 april zijn wij, Lucas, Wessel en Saranda, namens het Stichting Mara Nederland bestuur op projectreis naar Servië gegaan. Met behulp van Margreet, vrijwilliger bij Hulp Oost-Europa zijn wij aan een paar personen en projecten gekoppeld. Verspreid over de dagen hebben wij deze projecten bezocht en aan elk project een donatie gedaan.

Dag 1: donderdag 28 maart '24, Belgrado

Vandaag kwamen wij in de middag aan in Belgrado. Door onze late aankomsttijd stond er nog geen project op de planning, dus hebben wij telefonisch alvast het een en ander afgestemd met Dragan voor de planning van de komende dagen.

Dag 2: vrijdag 29 maart '24, Belgrado

Vandaag startten we al vroeg en kregen een uitnodiging van Dragan en zijn vrouw Danijela om te genieten van een authentiek Servisch ontbijt bij hen thuis. Hun huis diende als een opvang; naast hun eigen leefruimte, boden de vijf andere kamers onderdak aan iedereen in nood: van jonge vrouwen op een lastig punt in hun leven tot mensen die net uit een afkickkliniek kwamen en aan een nieuw hoofdstuk begonnen, en zelfs aan Roma die nog steeds op weerstand stuiten in delen van de Servische gemeenschap.

Dragan en Daniela zijn ontzettend vriendelijke mensen met hun hart op de juiste plek. Het merendeel van hun tijd wijden aan het helpen van anderen. Onophoudelijk werken ze aan het verbeteren van levens in Servië. Vandaag hebben we bijgedragen aan een project dat Daniela zelf is begonnen. Als gediplomeerde visagiste beschikt Daniela over een breed scala aan vaardigheden, waaronder nagelstyling, kapperswerk en visagie. Vanwege hun hechte band met de Roma-gemeenschap in Belgrado, heeft Daniela besloten enkele jonge Roma-vrouwen op te leiden tot nagelstylistes, met het doel hen te helpen hun eigen salon te starten. Dit initiatief stelt de vrouwen in staat om in hun eigen onderhoud en dat van hun familie te voorzien, en zorgt ervoor dat ze niet de criminaliteit ingaan.

Onze eerste stop was dus bij een winkel waar je als salonhouder aankopen kunt doen voor je salon. Hier hebben we allerlei materialen gekocht waarmee de Roma-meisjes aan hun opleiding tot nagelstyliste kunnen beginnen. Met tassen vol UV-lampen, salonlampen, nagellak en andere tools voor nagelstyling kan Daniela haar project nu eindelijk opstarten.

De tweede stop was een bezoek aan een interieur winkel waar we op zoek zijn gegaan naar slaapbanken voor bij Dragan en Danijela thuis. Het stel heeft nog vijf kamers over die nog volledig uitgerust moeten worden. Samen hebben we vier slaapbanken uitgezocht wat ruimte biedt voor acht mensen in nood. De banken kunnen dinsdag opgehaald worden.

Vervolgens reden wij met Dragan en Danijela naar een vluchtelingenkamp. Dit vluchtelingenkamp, *Asylum Center Krnjaca*, is een van de 18 vluchtelingenkampen in Servië. De vluchtelingen in het kamp kwamen vanuit veel verschillende plekken: Burundi, Syrië, Palestina, Kazachstan, Armenië, Azerbeidzjan en nog veel meer landen. Hier hebben de werknemers van het kamp ons een rondleiding over het terrein gegeven. Het terrein bestond uit tientallen barakken met daarin slaapkamers en gedeelde badruimtes. Verder waren er nog barakken waar het personeel sliep en een grote barak die als eetzaal diende. Ze hebben ons de slaapkamers van de vluchtelingen laten zien. Deze waren in erg slechte staat: de muren waren onder geklad, de spullen waren vies en kapot, de matrassen waren beschimmeld en de vloer lag er telkens half uit. De badkamers waren ook vies en kapot. Er was geen normale douche en de wc's waren een gat in de vloer. De volgende dag zouden we teruggaan om de donatie van onderbroeken en handdoeken die wij hebben gekocht langs te brengen.

Als laatste stop van de dag bezochten wij een buitenwijk van Belgrado waar veel Roma woonden. Hier kregen wij een rondleiding en kregen verhalen te horen over hoe het leven in de gemeenschap was. De Roma-gemeenschap in Servië (maar ook in de rest van de Balkan) worden ernstig gediscrimineerd en gaan onder andere niet naar school, meisjes trouwen vaak ontzettend jong en krijgen veel kinderen. De kinderen op deze plek zijn ook de doelgroep voor de opleidingen tot nagelstyliste. Dragan en Danijela worden hier dan ook door alle kinderen en volwassenen als sterren ontvangen. Dit omdat het stel naast het verzorgen van maaltijden, het doneren van goederen en het bieden van onderdak ook nog eens een luisterend oor biedt. Ze geven de Roma kinderen hoop en toekomstperspectief.

Dag 3: zaterdag 30 maart '24, Belgrado, Cantavir en Feketic

Op de derde dag waren we al vroeg op en hadden we een afspraak met Dragan bij het vluchtelingenkamp. Het voedsel in het kamp wordt gefinancierd door de overheid, dus daar was geen behoefte aan. Wel was er binnen het kamp een grote vraag naar handdoeken en onderbroeken. Hier hebben wij een donatie van €1000 aan handdoeken en onderbroeken gedaan, wat uitkwam op 240 handdoeken en 240 onderbroeken. Wij hebben deze onder andere gegeven aan een familie die uit Armenië was gevlucht, vanwege de oorlog met Azerbeidzjan. Ook hebben wij gesproken met een familie die uit Kazachstan zijn gevlucht. Beide verhalen waren erg indrukwekkend.

Vervolgens hebben wij Belgrado verlaten en zijn we helemaal naar het noorden van Servië gereden. Hier bezochten wij Tibor, een man die veel voor de Roma-gemeenschap en alle andere hulpbehoevende mensen doet in zijn omgeving. Zo organiseert hij zomerkampen voor lokale kinderen en worden er kerkdiensten gehouden. Tibor heeft een helder bestemmingsplan voor de toekomstige ontwikkeling van deze locatie. Een van de gebouwen beschikt over een grote ruimte die als werkplaats dient. Hier wil hij hulpbehoevende mensen uit de buurt een cursus houtbewerking geven om hen een ambacht te leren, met als doel hen te helpen aan werk. Waar wij gaan bijspringen is de verbouwing van deze ruimtes. Deze zullen voor zowel de zomerkampen als opvangcentra worden gebruikt. Iedereen die dus een dak boven zijn hoofd nodig heeft, kan binnenkort hier verblijven. Aan Tibor hebben wij zowel gereedschap als hout gedoneerd zodat hij hier mee kan gaan starten. De totale waarde van de donatie aan Tibor is €2000.

Tot slot brachten wij een bezoek aan Juliana en Lorentz Papp (moeder en zoon). Zij hebben een opvangcentrum voor gehandicapten en mensen met een mentale aandoening. Hier hebben wij een rondleiding gekregen en lieten zij ons zien wat zij nodig hadden. Juliana geeft samen met andere vrijwilligers les in weven, schilderen en allerlei andere creatieve bezigheden. Verder zijn er drie vaste werknemers die onder andere boetseer en Engels lessen voorzien. De overheid biedt financiële steun, maar deze is zeer minimaal. Om verder in de behoefte te voorzien worden de producten uit de moestuin lokaal verkocht. Daarnaast verkopen ze ook enkele andere zelfgemaakte producten zoals zeep en kleiwerkjes. Voor de rest is het verblijf volledig afhankelijk van donaties.

Om als opvangcentrum te mogen dienen, moeten zij om de zoveel jaar voldoen aan bepaalde eisen van de regering. Zij vertelden ons dat de muren op sommige plekken erg beschadigd waren en hierdoor niet voldeed aan een keuring van de overheid. Op sommige plekken is er zelfs water de muren binnen gedrongen waardoor onmiddellijke actie vereist is. Onze bijdrage van €800 zal een lokale vakman in staat stellen de muren te herstellen en te verven. Daarnaast gaan wij bijdragen aan een druppel irrigatiesysteem voor de gewassen in de tuin. Dit is een belangrijke stap in het proces om het verblijf zelfvoorzienend te worden. De bijdrage hiervoor zal €600 zijn.

Dag 4: zondag 31 maart '24, Kucura

Vandaag hadden wij afgesproken met Aleksander. Aleksander is zelf Roma en woont in het dorpje Kucura, in het noorden van Servië. Hij is hier geboren en getogen, en heeft zelf in veel armoede geleefd gedurende zijn jeugd. Toen zijn eigen leefomstandigheden enigszins waren verbeterd, was hij vastbesloten om hulp te bieden aan mensen in zijn omgeving die het slechter hadden dan hij zelf. Naast zijn ouderlijk huis heeft hij daarom een opvang gebouwd en het stuk grond ernaast gekocht. De opvang dient voor (Roma) kinderen die hier na school kunnen komen om te eten, spelen, les te krijgen en andere activiteiten te doen. Op het stuk grond achter de opvang verbouwen ze aardappels en uien. Deze worden één keer per jaar geogst, maar Aleksander wil proberen dit twee keer per jaar te doen.

Aleksander heeft ons veel verteld over de mensen die in Kucura en omgeving wonen. Er wonen veel gezinnen in extreme armoede hier. Daarnaast zijn er veel Roma kampen in de omgeving. De omstandigheden op de kampen zijn slecht. De armoede is groot, de voorzieningen zijn slecht of niet aanwezig, en er is veel geweld. De meisjes op het kamp worden erg jong moeder, en zijn vaak slachtoffer van misbruik en geweld. De mannen drinken veel, en hebben vaak hun vrouw als slachtoffer als zij dronken zijn. Aleksander vertelde zo ook over een van de meisjes die op haar 13^e met haar vriend is gaan wonen, en systematisch wordt verkracht door haar man, zijn vader en zijn opa. Aleksander probeert alles om dit soort gevallen te voorkomen, maar door het geweld in de kampen kan hij niet altijd ingrijpen. Mannen dreigen dan om Aleksanders familie te grazen te nemen als hij ingrijpt op het kamp.

Om de positieve kant ook even te belichten, vertelde Aleksander dat hij in de afgelopen jaren het voor elkaar heeft gekregen om alle Roma kinderen in de omgeving naar de basisschool en middelbare school te sturen, en dat er zelfs een aantal oudere kinderen door zijn gestroomd naar de universiteit. Zo merkten wij op een van de kampen dat er jonge kinderen waren die Engels spraken, wat zij op school hadden geleerd.

De vrijwilligers van Aleksanders stichting waren een groep meisjes die ook in Kucura woonden. Zelf hadden zij het ook niet heel breed, maar toch wijdden zij een groot deel van hun tijd aan het helpen van anderen, die het nog slechter hadden dan zij.

Nadat Aleksander ons had rondgeleid op de opvang en het land er omheen, nam hij ons mee naar de overkant van de straat waar hij tegenwoordig met zijn gezin en andere familie leden woonde. Naast het huis had hij een terrein en een stuk grond. Het hek van het terrein stond altijd open, omdat er veel mensen langs kwamen op donaties te brengen. Doordat het hek altijd open staat en de spullen op het terrein worden bewaard, is er ook veel diefstal. Daarom is het belangrijk dat er een grote schuur wordt gebouwd, waar alle donaties kunnen worden opgeslagen en achter slot en grendel staan. Onze eerste donatie aan de stichting zal zijn dat wij de bouw van de schuur zullen financieren. Er zou deze week nog een wagen komen die al het afval op het terrein zou komen ophalen, waarna de bouw van de schuur zou kunnen beginnen. Omdat wij in dit geval geld doneren i.p.v. direct goederen, hebben wij de eerste helft van het geld daar gedoneerd, en zal de andere helft worden gegeven wanneer de bouw van de schuur af is.

De vrijwilligers hadden ondertussen het busje volgeladen met de maaltijden pakketten en dozen kleding en voetballen, en zo gingen wij samen met hen op pad. Eerst stopten wij bij een vrouw ver in de 80. Zij woonde al bijna haar hele leven alleen, en geen van haar kinderen wilden voor haar zorgen. Haar woning was grotendeels ingestort, dus leefde zij in de enige kamer die nog wel stond, waar alleen een bed en fornuis stonden. Zij had geen

sanitaire voorzieningen. We brachten hier een maaltijd en wat ander eten langs. Vervolgens maakten we een paar snelle stops om alleen wat maaltijden af te geven, en reden daarna door naar een van de Roma kampen waar Aleksander meerdere keren per week komt.

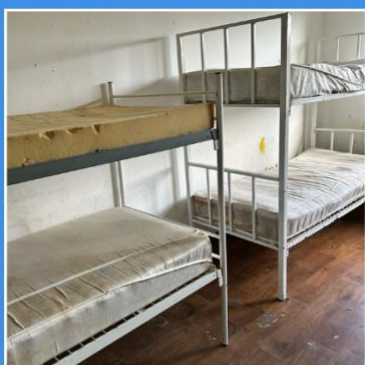
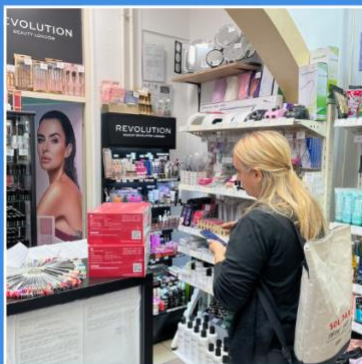
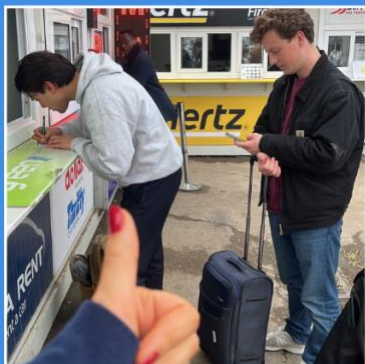
Aangekomen op het Roma kamp, zagen wij vanuit de verte al een hele grote groep mensen, waaronder voornamelijk kinderen. Verder waren er enkel een paar oude en ingestorte huisjes te zien, omringd door grote stukken landbouwgrond. We stopten hier om de maaltijd pakketten uit te delen, gedoneerde voetbaltenues uit te delen, wat voetballen, en om de omstandigheden zelf te zien en met de ouders en kinderen te praten. De huizen waren oud en er waren geen voorzieningen te zien. Ze woonden hier met zijn allen en er was dus weinig ruimte, laat staan schone ruimte, om te leven. Veel kinderen liepen op blote voeten en met kapotte kleding. Aleksander vertelde dat de Roma in Servië 7 keer armer zijn dan de armste Serviërs.

Na het bezoek aan het Roma kamp gingen wij terug naar de opvang. Daar hebben we met Aleksander rond de tafel gezeten om te overleggen wat wij konden betekenen. Hij vertelde dat wij aan de hand van een donatie een team van dokters, huisartsen en verpleegsters konden verzamelen om langs de kampen te gaan, en in een paar dagen tijd 150-200 Roma vrouwen medisch konden checken. Wanneer er ernstige medische problemen zouden worden gevonden zou de vrouw naar het ziekenhuis worden gebracht.

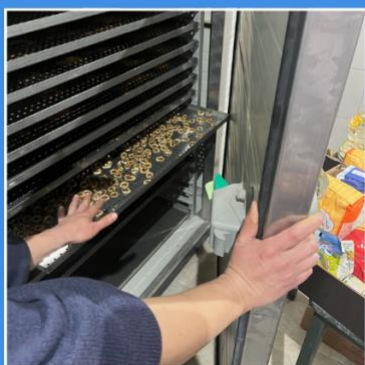
Slotwoord

Gedurende de reis hebben wij het veel gehad over de mensen en situaties die wij hebben gezien bij alle projecten. We waren als eerste erg onder de indruk van de organisatoren van alle projecten. Geen van hen had het zelf breed, en toch gaven ze alles om anderen die het nog slechter hadden te helpen. Dit was heel inspirerend en ik denk een goed voorbeeld voor de rest van de maatschappij. Daarnaast waren wij niet op de hoogte van het feit dat Servië zo veel vluchtelingen opvangt. Echter waren de omstandigheden in het kamp erg slecht. Als laatste hebben de Roma gemeenschappen een flinke indruk achtergelaten. De positie die zij als gemeenschap in de maatschappij hebben was slecht. Hoewel er hard wordt gewerkt om dezelfde mogelijkheden voor hen te creëren, blijkt dit nog lastig. We zijn erg dankbaar dat we hebben kunnen helpen, en zullen ook goed in contact blijven met Dragan, Danijela, Tibor en Aleksander, om hopelijk in de toekomst nog meer te kunnen betekenen.

Foto's dag 1 &2:

Foto's dag 3:

Foto's dag 4:

Project 1, 2, 3 & 4

Project 1: Dragan & Danijela, Belgrado

Opvangtehuis inboedel (slaapbank 4x)	€ 953,82
Vluchtelingenkamp (handdoek & ondergoed 240x)	€ 1.050,26
Nagelstudio	€ 874,83

Project 2: Aleksander, Kucura

Bouw schuur	€ 2.000,00
Vrouwenspreekuur	€ 1.500,00

Project 3: Gehandicaptendagverblijf, Feketic

Renovatie & verven muren	€ 718,00
Irrigatie systeem	€ 600,00

Project 4: Tibor, Cantavir

Verbouwing schuur & gereedschappen	€ 2.000,00
------------------------------------	------------

Totaal donaties	€ 9.696,91
------------------------	-------------------